

**KESKI-SUOMEN MAAKUNTASUUNNITELMAN JA
MAAKUNTAOHJELMAN OSALLISTUMIS- JA AR-
VIOINTISUUNNITELMA 2009
(OAS)**

SISÄLTÖ

1.	Osallistumis- ja arviointisuunnitelman tehtävä	3
2.	Maakuntasuunnitelman ja –ohjelman tehtävät	3
3.	Maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman sisältö	5
4.	Maakuntasuunnitelman suhde maakuntakaavaan	5
5.	Maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman suhde	6
6.	Maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman suhde muuhun suunnitteluun ja toimintaan	6
7.	Laatimisen lähtökohtia	6
8.	Sisällön lähtökohtia	7
9.	Osalliset	7
10.	Vaikutusten arviointi	8
11.	Maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman aikajänteet	9
12.	Työaikataulu	10
13.	Organisointi ja vuorovaikutuksen järjestäminen	11
	LIITE 1: Toimiston valmisteluryhmän toimeksianto	12

1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman tehtävä

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) osoittaa, miten suunnittelumenettely arviointineen järjestetään. Tässä tapauksessa se kuvaa maakuntasuunnitelman (MASU) ja maakuntaohjelman (MAO) sisältöjä, asemaa ja vaikutuksia suunnittelujärjestelmässä sekä edistää valmistelua, vuorovaikutusta, päätöksentekoa toteuttamista ja myöhemmässä vaiheessa myös seurantaa.

Maakuntasuunnitelman OAS:lle ei ole lainsäädännössä määriteltyä sisältöä. Valmistelussa noudatetaan kuitenkin pääpiirtein ja joustavasti maankäyttö- ja rakennuslaissa (63 §) määriteltyä kaavoituksen OAS:a ja ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (24 §) sisältöä. Maakuntaohjelma on *Viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista* annetun lain tarkoittama ohjelma, jolle on lainsäädännössä yksilöity konkreetteja muotoja (ks. luku 10).

Laatimisen aloittamisesta tiedotetaan kansalaisille tiedotusvälineissä ja Keski-Suomen liiton Internet-sivuilla sekä noudattaen muutoinkin avoimen hallinnon periaatteita. Erillisiä lehti-ilmoituksia ei kuitenkaan julkaista. Työhön osallistuville yhteistyötahoille tiedotetaan sähköpostijakelulla tai extranetissä (asialistat, muistiot, muu aineisto).

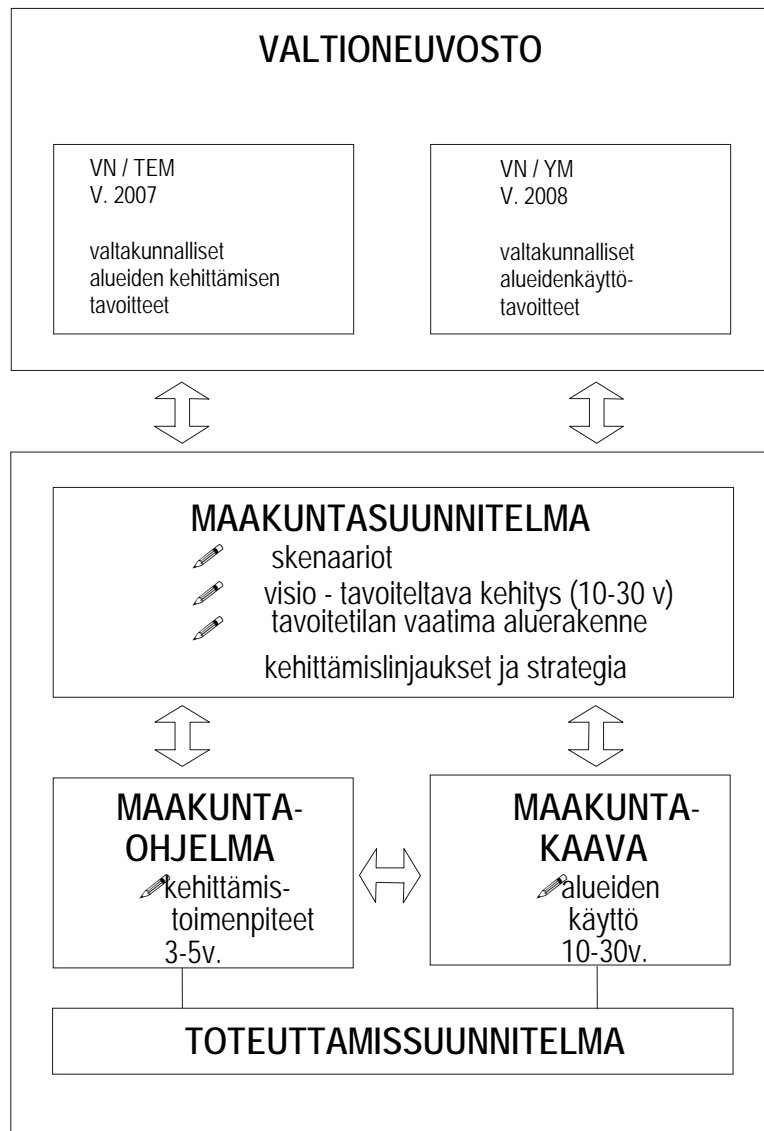
OAS:a täydentää taustainformaationa edellisen maakuntasuunnitelman määrittelemä seurantaraportti. Maakuntaohjelmasta laaditaan parhaillaan väliarviointia, joka liittyy osaksi maakuntaohjelman tuloksellisuuden seurantaa.

2. Maakuntasuunnitelman ja -ohjelman tehtävät

Aluesuunnittelu- ja aluekehitysviranomaisena maakunnan liitto vastaa maakuntatason yhteen sovittavasta suunnittelusta. Lähtökohtana pidetään lakisääteistä suunnittelujärjestelmää, joka perustuu maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999; *maakuntasuunnitelma & maakuntakaava*) ja alueiden kehittämislakiin (602/2002; *maakuntasuunnitelma & maakuntaohjelma*).

Maakuntasuunnitelmassa hahmotetaan Keski-Suomen tulevaisuuden tavoitekuva eli visio, vaihtoehtoiset kehitysurat ja reunaehdot sekä strategiset suunnitelmat vision saavuttamiseksi. Maakuntaohjelma yksilöi kehittämistoimet valtuustokausittaiseksi ohjelmaksi sisältäen strategiset toimenpiteet ja niiden rahoituksen suunnittelun.

Kansanvaltaa edustavana elimenä *maakuntavaltuusto* hyväksyy MASU:n ja MAO:n. Sisällöt määräytyvät ensisijaisesti Keski-Suomen omista tarpeista ja tavoitteista ottaen kuitenkin huomioon valtioneuvoston asettamat valtakunnalliset poliittiset tavoitteet, mm. valtakunnalliset alueiden käytön tavoitteet (VN 13.11.2008) ja alueiden kehittämisen tavoitteet vuosiksi 2007-2011 (VN 20.11.2007).

Maakuntasuunnitelmassa tarkastellaan maakunnan kehittämistä kattavasti ("kokonaisvaltaisesti"), sovitetaan yhteen eri toimintoja ja osoitetaan haluttuja kehityssuuntia. Kehittämisen suuria linjoja määritetään suhteessa ennalta määritettävissä olevaan tai kuviteltuun tulevaisuuteen ja maakunnan voimavaroihin. Maakuntaohjelma kokoaa maakunnan toimijat toteuttamaan yhteisesti valittua strategiaa.

Keski-Suomen liitto toimii maakunnassa yhteisen kehittämistahdon muodostajana sekä strategisena suunnittelijana ja kehittäjänä. MASU ja MAO ovat keskeiset suunnitteluasiakirjat, joiden pohjalle laaditaan maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelmat. MASU niveltää yhteen maakunnan toiminnallisen, taloudellisen, ympäristöllisen ja alueiden käytön suunnittelun. MASU on maakuntavaltuuston poliittinen tahdonilmaus kehittämisen suuntaviivoista.

Edellinen Keski-Suomen MASU laadittiin lähes vuoden mittaisena prosessina ja se hyväksyttiin 1.11.2005 maakuntavaltuustossa. Edellinen suunnitelma on suhteellisen tuore, min-kä vuoksi valmistelussa pyritään lähinnä ajantasaistukseen.

Edellinen Keski-Suomen Maakuntaohjelma vuosille 2007 - 2010 hyväksyttiin 17.11.2006, jossa yhteydessä maakunnan kehittämisalueiksi päätettiin elinkeinot ja teollisuus, osaaminen ja koulutus, hyvinvointi sekä yhdyskuntarakenne ja vetovoima.

3. Maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman sisältö

MASU:ssa ja MAO:ssa tullaan esittämään mm. seuraavia asiakokonaisuuksia:

I Visio – tavoiteltava kehitys

1. Viimeaikainen kehitys ja edellisten suunnitteluasiakirjojen toteutuminen
2. Kansainväliset pitkän aikavälin kehityssuunnat ("globaalit skenaariot")
 - Toimintaympäristön muutokset: kansalliset – lähialueet – EU – globaali muutos
 - Väestö- ja työvoimakehitys
 - Ilmastonmuutos
 - Maakunnan sisäinen sosiaalinen ja taloudellinen turvallisuus
3. Mihin perustuvat Keski-Suomen kilpailukyky ja menestystekijät
4. Maakunnan mahdolliset kehitysurat (mm. yleinen kehitys ja aluerakenne)
5. Keski-Suomen vision tarkistamistarpeen punnitseminen:
Keski-Suomi on tiedolla, taidolla ja yrittäjyydellä tulevaisuuttaan rakentava elämänlaadun maakunta.

II Kehittämislinjaukset ja strategiat

6. Kehittämisen tavoitteet
 - Väestö
 - Työvoima ja työllisyys
 - Elinkeinojen ja yritystoiminnan kehittäminen sekä tuotantoinfran uudistaminen
 - Osaaminen
 - Yhteysverkot ja liikenne sekä tekninen huolto (fyysinen infra)
 - Luonnonvarojen käyttö
 - Ympäristö
 - Palvelut
 - Kulttuuri, kulttuuriperintö ja maakuntaidentiteetti

III Tavoitetilan vaatima aluerakenne

7. Kestävään kehitykseen perustuva aluerakenne
8. Vaikutusten arviointi
9. Maakuntasuunnitelman ja –ohjelman seurannan järjestäminen

4. Maakuntasuunnitelman suhde maakuntakaavaan

MASU kytkee maakuntakaavan osaksi maakunnan strategista kehittämistä sekä osoittaa yleispiirteisesti alueiden käytön sekä alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittämistarpeita. Maakuntakaava on hyväksytty 16.05.2007 sekä vahvistettu 14.04.2009. Sitä täydentävä 1. vaihemaakuntakaava (Jyväskylän seudun jätehuolto) on YM:ssä vahvistettavana. Seuraavat vaihekaavat (pohjavesi ja suojelu sekä turvealueet) ovat valmisteltavana.

5. Maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman suhde

Maakuntaohjelma on maakuntasuunnitelman tavoitteista ja strategioista johdettu määräaikainen keskipitkän aikavälin ohjelma, jolla suunnataan ja sovitetaan yhteen alueen lähi-vuosien kehittämistoimia. Maakuntaohjelma uudistetaan aikataulullisesti MASU –prosessin rinnalla.

6. Maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman suhde muuhun suunnitteluun ja toimintaan

Tarkoitus on, että kunnat, valtion viranomaiset, yritykset, laitokset ja järjestöt sekä keski-suomalaiset kokevat suunnitteluasiakirjat omakseen ja *sitoutuvat niihin* sekä tuntevat ne omia päämääriään ja toimintaansa tukeviksi. Valmistelussa liitto ottaa huomioon eri tahojen tavoitteet ja asiantuntemuksen sekä eri hallintoalojen suunnitelmat ja ohjelmat. MASU:n avulla viranomaisten ja muiden toimijoiden tulisi voida hahmottaa oma vastuunsa maakunnallisessa kokonaisuudessa kestävän hyvinvoinnin luojana. Sen tulisi auttaa eri tahoja suuntaamaan toimintaansa yhteisten tavoitteiden hyväksi. Sen avulla välitetään maakunnan näkemys EU:n ja kansallisen tason toimintaan.

Luonteeltaan MASU on poliittisen myötävaikuttamisen ja maakuntahengen muodostamisen väline. Se ei ole normatiivinen, sitova suunnitelma. Maakuntaohjelma puolestaan kokoaa maakuntalähtöiset kehittämistoimet yhteisiksi tavoitteiksi ja suunnittelee niiden toteuttamisen edellyttämän rahoituksen.

Linjaukset välittyvät kuntiin ja valtion viranomaisiin toisaalta maakuntakaavan, toisaalta maakuntaohjelman ja vuotuisten toteuttamissuunnitelmien kautta.

7. Laatimisen lähtökohtia

Lähtökohtana on yhteisen tulevaisuuden hahmottaminen ja sitoutuminen sen toteuttamiseen.

Tavoitteena on maakunnan kehittämistä koskevan poliittisen tahdon muodostaminen. Tärkeää on eri kuntien, valtion viranomaisten ja laitosten, yritysten ja järjestöjen sekä kansalaisten sitominen aitoon yhteistoimintaan siten, että suunnitelman laatimiseen saadaan paras asiantuntemus ja että voidaan tunnistaa eri osa-alueiden ja toimijoiden tarpeet ja tavoitteet sekä kyetään sovittamaan ne yhteen saavuttaen samalla parhain positiivinen lisäarvo.

Laatimisprosessissa toimijoiden tietoisuus maakuntastrategioista lisääntyy ja opitaan tuntemaan maakunnan kehittämistä eri näkökulmista. Vaikuttavuuden ja sitoutumisen kannalta on tärkeää, että valmistelu on avointa sekä kumppanuuteen ja keskinäiseen arvostukseen perustuvaa. Maakunnan suunnitelmallinen kehittäminen on jatkuva monenkeskinen prosessi, jossa eri osien laatiminen palvelee toisiaan ja niveltyy toisiinsa.

Prosessissa painotetaan seuraavia asioita:

- eri toimijoiden vuorovaikutus ja yhteistoiminta,
- aito kumppanuus,
- avoin keskustelu,
- yhteisten arvojen ja kielen sekä tiedollisen pohjan hakeminen

8. Sisällön lähtökohtia

Lissabonin julistuksen (2000) visionäärinen tavoite on edelleen MASU:n sisällöllinen lähtökohta, vaikkakaan EU-mittakaavassa aikataulu huomioon ottaen se ei enää ole mahdollista: ”Euroopan Unionista on tarkoitus tehdä maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin tietoon perustuva talous vuoteen 2010 mennessä”.

Maakuntasuunnitelman asiasisältö määräytyy Keski-Suomen omista kehittämistarpeista ja erityisolista. Lähtökohtana on menestystekijöiden ja synergiaetujen hakeminen maakunnan käytävissä oleviin voimavaroihin ja omiin mahdollisuuksiin perustuen. Tärkeää on määritellä asukkaiden hyvinvoinnin, osaamisen, yrittäjyyden stimuloinnin, ympäristöpolitiikan, alue- ja yhdyskuntarakenteen sekä alueidenkäytön tarpeet ja tavoitteet. Tämä on tärkeää myös maakuntaohjelman kannalta.

Maakuntasuunnitelman valmistelun **painopisteinä** ovat:

- Yrittäjyys ja elinkeinot, osaaminen sekä hyvinvointi
- Maakunnan toimien sopeuttaminen kansainvälisiin ja kansallisiin ilmasto- ja energiastrategioihin
- Infrastruktuuri ja aluerakenne erityisesti kestävä taloudellisen kasvun näkökulmasta
- Maakunnan kehittämisstrategian näkeminen suhdannesyklejä pitempinä prosesseina.

Suunnittelussa käytetään kuntajaon ohella luontaisia työssäkäynti- ja asiointialueita (seutukuntia). Näiden ohella tarkastellaan kuntien yhteistoimintaa maakuntarajojen yli mm. Joutsan, Jämsän ja Keuruun seuduilla. Erityishuomiota kiinnitetään valtakunnallisesti merkittävään kehitysvyöhykkeeseen Jämsä-Jyväskylä-Äänekoski muotoutumiseen ja sen mahdollisuuksiin toimia maakunnan taloudellisen kehityksen veturina.

Maakuntaohjelmatyössä tukeudutaan Euroopan unionin rahoituksellisiin voimavaroihin, kansalliseen kehittämisrahoitukseen sekä maakunnan omiin resursseihin Keski-Suomen kannalta merkittävien kehittämiskohteiden toteuttamisessa.

Lähtömateriaali muodostuu liiton julkaisuista sekä yhteistyötahojen monipuolisesta julkisesta aineistosta.

9. Osalliset

Osallistumisen kannalta keskeisiä yhteistyötahoja ovat: kunnat ja seutukunnat, muut kuntien elinkeinon edistämisen ja yhteistoimintaorganisaatiot, valtionhallinto, erityisesti aluehallintoviranomaiset, yritykset, elinkeinoelämän järjestöt, yliopisto, muut opetus- ja tutkimuslaitokset, järjestöt ja keskisuomalaiset. Myös tasa-arvolain henkeä toteutetaan.

Keskeisimmiksi yhteistyötahoiksi nimetään seuraavat:

Kunnat ja kunnalliset kehittämissyhtiöt (= kuntakonsernit)

Keski-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus (TE-keskus)
 Keski-Suomen ympäristökeskus
 Länsi-Suomen lääninhallitus
 Tiehallinnon Keski-Suomen tiepiiri
 Finnvera Oy
 Keski-Suomen kauppakamari

Jyväskylän yliopisto
 Jyväskylän ammattikorkeakoulu
 Jyväskylä Innovation Oy
 Ammatillisen koulutuksen kuntayhtymät
 VTT
 Keski-Suomen taidetoimikunta

Keski-Suomen maaseutukeskus
 Keski-Suomen metsäkeskus
 Keski-Suomen Museo

Työmarkkina- ja elinkeinojärjestöt

Muut järjestöt ja yhdistykset

Aluehallinnon uudistuksen myötä (HE 59/2009 vp.) muodostuvat 1.1.2010 lukien valtion aluehallintovirasto sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jotka tulevat olemaan hyvin merkittäviä yhteistyötahoja elinkeinoelämälle, kansalaisille kuten myös kunnille ja maakunnan liitolle.

Mainituille yhteistyötahoille sekä kansalaisille ja kansalaisryhmille järjestetään vuorovaikutteinen osallistumismahdollisuus sekä mahdollisuus lausunnon antamiseen. Vuorovaikutuksen on oltava jatkuvaa, prosessimaista ja sen tulee perustua eri osapuolten mielipiteiden tasavertaisuuteen ja arvostamiseen. Maakunnan yhteistyöryhmälle tarjotaan mahdollisuus käsitellä MASUa kokouksissaan.

Maakuntasuunnitelman valmistelussa käytetään extranet –työkalua. Järjestelmä mahdollistaa asiakirjoihin tutustumisen, niiden jakamisen, keskustelun ja ryhmäpostitukset kaikkialla, mistä on pääsy Internetiin. Maakuntaohjelman valmistelussa hyödynnetään vuorovaikutteisia suunnittelualustoja sekä teemakohtaista valmistelua työryhmissä.

10. Vaikutusten arviointi

Ympäristövaikutusten arvioinnista on säädetty *Viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista* annetussa laissa (SOVA-laki 200/2005). Lain mukaan viranomaisen on huolehdittava siitä, että suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutukset selvitetään ja arvioidaan riittävässä määrin valmistelun kuluessa, jos suunnitelman toteuttamisella saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Maakuntaohjelma (MAO) on SOVA-lain 4 §:ssä tarkoitettu ohjelma, josta on tehtävä ympäristöarviointi. Ympäristöarvioinnilla tarkoitetaan ohjelman ympäristövaikutusten arviointia ja siihen sisältyvää ympäristöselostuksen laatimista, kuulemisen järjestämistä, ympäristöselostuksen ja kuulemisten tulosten huomioon ottamista päätöksenteossa sekä päätöksestä tiedottamista. **Maakuntasuunnitelmaan (MASU)** tulee soveltaa SOVA-lain 3 §:n mukaista yleistä velvollisuutta selvittää ja arvioida ympäristövaikutukset.

Ympäristöarvioinnin (MAO) ja ympäristövaikutusten arvioinnin (MASU) tavoitteena on

- tuottaa vaikutustietoa ja kehittää suunnitelman sisältöä
- tukea suunnittelua ja päätöksentekoa
- tukea sidosryhmien ja muun yleisön osallistumista

Maakuntaohjelman ja -suunnitelman vaikutukset arvioidaan tiiviinä osana muuta valmistelutyötä ennen suunnitelman hyväksymistä. Valmistelu järjestetään siten, että yleisöllä on mahdollisuus saada tietoja suunnitelman lähtökohdista (mm. maakuntaohjelman ympäristöselostuksen lähtökohdista), tavoitteista ja valmistelusta sekä esittää asiasta mielipiteensä. Valmisteluvaiheen tiedottamisen ja kuulemisen yhteydessä (MAO) kuullaan ympäristöselostuksen sisällöstä alueellista ympäristökeskusta.

Maakuntaohjelmaa ja -suunnitelmaa laadittaessa selvitetään tarpeellisessa määrin suunnitelman ja mahdollisesti tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen todennäköisesti merkittävät välittömät ja välilliset ympäristövaikutukset

- ihmisten terveyden, elinoloihin ja viihtyvyyteen;

- maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen;
- yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön;
- luonnonvarojen hyödyntämiseen sekä
- edellä mainittujen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin

Lisäksi arvioinnissa otetaan huomioon taloudelliset vaikutukset (vaikutukset työllisyyteen, koulutukseen, alueelliseen kilpailukykyyn ja maakunnan imagoon) sekä vaikutukset tasa-arvoon ja yrittäjyyteen. Vaikutusten arvioinnista vastaa Keski-Suomen liitto. Ohjelman ja suunnitelman arvioinnit sekä ohjelman ympäristöselostus laaditaan liiton toimistossa suunnitteluprosessin aikana käyttäen hyödyksi maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) asettaman, ympäristö- ja tasa-arvovaikutusten arviointiin perehtyneen, ns. YVA-ryhmän asiantuntemusta.

Yritysarvioinnissa käytetään hyödyksi yrittäjäjärjestön asiantuntemusta. Suunnitelman ja ohjelman valmisteluun osallistuvat työryhmät ja työryhmien sihteerit itsearvioivat ryhmien toimenpide-esitysten ja tavoitteiden vaikutuksia.

Yva-ryhmä antaa palautetta ohjelman ja suunnitelman sisällöstä työryhmille ja liiton sisäiselle valmisteluryhmälle sekä ohjaa ohjelman ympäristöselostuksen laadintaa. Lisäksi yva-ryhmä käsittelee viranomaisilta ja yleisöltä saatua palautetta sekä arvioi vaikutusten merkittävyyttä. Liiton ympäristöpäällikkö, joka osallistuu yva-ryhmän toimintaan, vastaa arviointien kokonaisuudesta ja kokoamisesta yhteistyössä kehittämisjohtajan ja suunnittelujohtajan kanssa. Vaikutusten tunnistamisen helpottamiseksi ja arviointityön systematisoimiseksi arvioinnin pohjana käytetään liitteenä 2 olevaa vaikutuslistaa.

Asiantuntija-arviointien lisäksi aineistona käytetään tilastomateriaaleja sekä tutkimuksia ja selvityksiä, mm. maakuntaohjelmaa ja maakuntakaavoja varten tehtyjä erillisselvityksiä.

MAO- ja MASU-prosesseja valmistelee liitossa toimiston **valmisteluryhmä**, joka seuraa myös arviointityön etenemistä ja sisältöä ja joka tarvittaessa ottaa kantaa arvioinnin kautta esiin nouseviin asiakysymyksiin. Vaikutusten arvioinnin tulokset esitetään ympäristöselostuksessa (MAO) sekä tiivistetysti ohjelma- ja suunnitelma-asiakirjoissa (MAO, MASU). Maakuntaohjelman ympäristöselostuksen alustava sisältörakenne on liitteenä 3.

Maakuntajohtajan apuna toimii hänen kutsuma ulkopuolisista asiantuntijoista koostuva **sparrausryhmä**.

Maakuntasuunnitelmassa selvitetään ja arvioidaan lisäksi sen suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin, valtioneuvoston päättämään aluekehityksen tavoiteohjelmaan sekä voimassa olevaan maakuntasuunnitelmaan, maakuntakaavaan ja maakuntaohjelmaan.

Arviointeja suorittavalle ryhmälle on toimitettava valmisteluasiakirjat ajoissa, jotta asianmukaiselle arvioinnille jää tarvittava aika. Arvioinnit on puolestaan oltava hyvissä ajoin toimiston valmisteluryhmän käytettävissä ennen kyseisiä kokouksia.

11. Maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman aikajänneet

Maakuntasuunnitelman aikajänne on 10-30 vuotta ulottuen poikkileikkaustarkasteluina vuosiin 2020 ja jopa 2040 erityisesti fyysisten perusrakenteiden osalta. Tarkastelun aikajänne voi kuitenkin vaihdella käsiteltävien asioiden mukaan. Ympäristöön liittyvät ratkaisut ovat pitkäkestoisia, mutta toiminnallisten muutossuuntien ennakoiminen kovin pitkälle on vaike-

aa. Elinkeinojen ja työpaikkojen sekä talouden ja osaamisen osalta aikaulottuvuus on enintään 10 vuotta, mutta kuitenkin yli oletetun suhdannekierron. Pitkälle yksilöityjen tavoitteiden asettaminen elinkeinoille ei ole mahdollista.

Maakuntaohjelma käsittää vuodet 2011 - 2014.

12. Työaikataulu

Esitettävä työaikataulu on ohjeellinen. Maakuntasuunnitelman ja -ohjelman tulisi olla alustavasti maakuntavaltuuston käsiteltävänä marraskuussa 2009. **Maakuntavaltuuston hyväksymiskäsittely on keväällä 2010** normaalin kevätkokouksen yhteydessä.

Työaikataulussa voidaan mainita seuraavat vaiheet:

- työsuunnitelma ja aikataulut kotisivuilla toukokuussa 2009
- asiantuntijoiden skenaariotyö kesäkuu (& elokuu)
- lomat (heinäkuu)
- seutukuntakierros elo-syyskuu (MASU & MAO)
- seutukuntakierroksen aiheuttamat tarkistukset kehitysuranäkymiin ("Maakunnallisiin skenaarioihin") syyskuu
- maakuntaristeily 2.-3-10.
- alustava luonnos: mh lokakuu; mv marraskuu
- sidosryhmäpalaverit ja lausuntokierros tarkistetun luonnoksen pohjalta tammi-helmikuu
- maakuntahallituksen informointi kuukausittain

- maakuntavaltuusto 15.06.2010 mennessä.

MAAKUNTASUUNNITELMAN LAATIMISAIKATAULU

		touko	kesä	elo	syys	loka	marra	joulu	tammi	helmi	maalis	huhti	touko	kesä
Maakuntavaltuusto							○							●
Maakuntahallitus			○	○	○	○		○			○	○	●	
Toimiston valmisteluryhmä		—————												
Ulkopuolinen arviointi					- - - - -									
YVA		- - - - -												
Yrittäjyyden arviointi						- - - - -						- - - - -		
MYR					○			○				○		
Asiantuntijat & valmistelu		—————												
Sidosryhmätilaisuudet		○					—————					○		
Seutukuntakerros-				—————										
Kansalaiskeskustelu ja maakuntaristeily						—————						—————	○	
Lausunnott								—————						

○ valmisteleva käsittely, seminaari, esittely tai tiedonanto
● päätöksenteko

MA

13. Organisointi ja vuorovaikutuksen järjestäminen

Vastuu MASU:n valmistelusta on Keski-Suomen liiton maakuntahallituksella. Toimiston valmistelusta vastaa maakuntajohtaja Anita Mikkonen. Työtä johtaa kehittämisjohtaja Martti Ahokas, puhelin 0207 560 220, GSM 040-5950001; s-posti: martti.ahokas@keskisuomi.fi

Maakuntaohjelman sisällöllisestä valmistelusta vastaa suunnittelujohtaja Hannu Korhonen, puhelin 0207 560 213, GSM 040-5950016: s-posti: hannu.korhonen@keskisuomi.fi.

MASU:n ja MAO:n vuorovaikutusta ja yhteensovittamista edistävänä keskustelufoorumina toimii **maakunnan yhteistyöryhmä** (MYR), jolle suunnitelman ja ohjelman laatimista selostetaan normaalien kokouksien yhteydessä.

Viranomaisten, laitosten, yritysten, järjestöjen ja kansalaisryhmien sekä keskisuomalaisten vuorovaikutus järjestetään valmisteluryhmien, vuorovaikutteisten Internet-sivujen, neuvotte- lu- ja keskustelutilaisuuksien sekä lausunnonantomenettelyn avulla.

Maakuntahallitusta raportoidaan hankkeen etenemisestä joka toisessa kokouksessa. Prosessin onnistumista arvioidaan asiakaskyselyn avulla vuoden 2010 lopussa. Maakunta- ohjelmasta laaditaan ulkopuolinen väliarviointi vuonna 2013.

LIITE 1

Toimiston valmisteluryhmän toimeksianto:

Ryhmän tehtävänä on valmistella virkatyönä luonnos maakuntasuunnitelmaksi ja maakuntaohjelmaksi 30.10.2009 mennessä OAS:ssa esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Johtoryhmän apuna on toimiston valmisteluryhmä. Se käyttää apunaan johtavista valtakunnallisista osajista maakuntajohtajan kokoamaa **sparrausryhmää**.

Toimiston valmisteluryhmä (laaja kokoonpano)

Anita Mikkonen (puheenjohtaja)

Martti Ahokas

Helena Anttonen

Virpi Heikkinen

Juuso Huhtala

Jouko Kahilainen

Pekka Kokki

Hannu Korhonen

Jarmo Koskinen

Hanna Kunttu

Merja Lahti

Hilkka Laine

Tuula Niemistö

Leena Pajala

Pirjo Peräaho

Jarkko Pietilä

Veli-Pekka Päivänen

Olli Ristaniemi

Rauli Sorvari

Elise Tarvainen

Reima Väливаara

Partanen Rajja

”Ydinryhmän” jäsenet alleviivattu

Sparrausryhmän kokoonpano

Antti Hautamäki

Satu Helynen

Tuomas Kuhmonen

Kalevi Olin

Lea Pulkkinen

Markku Sotarauta

Arto Tiitinen

TE-keskus: Jyrki Saarivaara

LIITE 2

KESKI-SUOMEN MAAKUNTAOHJELMA __
KESKI-SUOMEN MAAKUNTASUUNNITELMA __
Vaikutusten arviointi

teemaryhmä / sihteeri: _____

Sanallinen arvio ohjelmassa esitettävien kehittämistoimien positiivisista ja negatiivisista vaikutuksista, jotka voivat olla välittömiä tai välillisiä

Vaikutukset ihmisiin ja yhteisöihin

- terveys	- asumisviihtyisyys	- turvallisuus
- palvelut	- virkistysmahdollisuudet	- väestön määrä
- tasa-arvo	- yhteisöllisyys	- sosiaaliset ongelmat
- paikallinen identiteetti	- koulutus	
- virikkeellisyys	- erityiset väestöryhmät (lapset, vanhukset, ulkomaalaiset)	

Esim. Valmentava työvoimakoulutus ehkäisee syrjäytymistä

Vaikutukset luontoon ja luonnonvaroihin

- eliölajeihin	- luontotyypeihin	- alueiden luonnontilaisuuteen
- maaperään	- vesistöihin	- ilmaan
- kasvillisuuteen	- kuormitukseen/päästöihin	- luonnonvarojen käyttöön
- uusiutuvat luonnonvarat	- uusiutumattomat luonnonvarat	- luonnonvarojen riittävyyteen

Esim. Bioenergian / metsähakkeen käytön lisääminen vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä

Esim. Turvetuotanto vähentää suoluonnon monimuotoisuutta

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, kulttuuriperintöön ja maisemakuvaan

- aluerakenne	- yhdyskuntarakenteen hajautumien / tiivistyminen	
- rakennuskanta	- liikennejärjestelmät	- rataliikenne
- tieliikenne	- kevytliikenne	- energiahuolto
- energian kulutus	- vesihuolto	- jätteiden määrä
- taajama-/kaupunkikuva	- kulttuuriympäristöt	- maisema-alueet

Esim. Turpeenkäyttö lisää energiaomavaraisuutta

Muut vaikutukset (esim. talouteen)

- työpaikat / työllisyys	- elinkeinojen toimintaedellytykset	- kustannusvaikutukset

LIITE 3

MAAKUNTAOHJELMA YMPÄRISTÖSELOSTUKSEN ALUSTAVA SISÄTÖRAKENNE:

1. Johdanto

2. Maakuntaohjelman pääasiallinen sisältö ja liittyminen muihin suunnitelmiin (mm. suhde keskeisimpiin ympäristötavoitteita sisältäviin strategioihin ja ohjelmiin, esim. kansallinen ilmasto- ja energiastrategia, maakunnallinen ympäristöohjelma)

3. Ympäristön nykytila, ominaispiirteet ja haasteet Keski-Suomessa (lyhyt nykytilan yleiskuvaus, merkittävimmät ympäristönsuojelun tulevaisuuden haasteet, joihin maakuntaohjelman toteuttamisella voi olla vaikutuksia)

4. Arviointiprosessi (arviointiprosessin ja käytännön toteutuksen kuvaus, vaihtoehtotarjastelun mahdollisuudet ja perustelut)

5. Merkittävimmät vaikutukset ja haitallisten vaikutusten ehkäisy (ohjelman sosiaaliset, ekologiset, yhdyskuntarakenteelliset ja kulttuuriset sekä taloudelliset kokonaisvaikutukset)

6. Seuranta

7. Yhteenveto (ympäristöselostuksen lyhyt yhteenveto, joka liitetään osaksi maakuntaohjelma-asiakirjaa)

Liitteet